

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/784/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3713203798
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Vrtochová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3713203798.3

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Vrtochovej a sudcov JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Denisa Vékonyho v právnej veci navrhovateľa A. A., T., so sídlom V. N. A., Q.u XXXX/XXa, Y. X, Z. I., S. XX XXX XXX, v konaní zastúpeného Z. Y., T., so sídlom H. X, P., IČO XX XXX XXX, proti odporcovi E. J., štátnemu občanovi T. I., bytom R. XX, právne zastúpený advokátskou kanceláriou J.. E. E., T..., so sídlom L. XXX/X, Y. P., o zaplatenie príslušenstva, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica č.k. 6C/151/2013-82 zo dňa 10. septembra 2014, v senáte jednohlasne, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľ je **p o v i n n ý** zaplatiť odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **vo** výške 286,20 Eur k rukám jeho právneho zástupcu advokátskej kancelárie J.. E. E., T..., do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol v celom rozsahu návrh, ktorým sa navrhovateľ ako majiteľ zmenky nadobudnutej indosamentom od spoločnosti Y., T., domáhal voči odporcovi ako vystaviteľovi vlastnej zmenky zaplatenia zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 2.899,07 Eur od 11.10.2010 do 09.12.2010, čo predstavuje sumu 434,86 Eur, zo sumy 2.752,12 Eur od 10.12.2010 do 13.01.2011, čo predstavuje sumu 240,81 Eur, zo sumy 2.684,60 Eur od 14.01.2011 do 09.02.2011, čo predstavuje sumu 181,21 Eur, zo sumy 2.618,58 Eur od 10.02.2011 do 10.03.2011, čo predstavuje sumu 189,85 Eur, zo sumy 2.578,80 Eur od 11.03.2011 do 11.04.2011, čo predstavuje sumu 206,30 Eur, zo sumy 2.533,22 Eur od 12.04.2011 do 10.05.2011, čo predstavuje sumu 183,66 Eur, zo sumy 2.229,84 Eur od 11.05.2011 do 12.06.2011, čo predstavuje sumu 183,96 Eur, zo sumy 1.903,19 Eur od 13.06.2011 do 11.07.2011, čo predstavuje sumu 137,98 Eur, zo sumy 1.656,97 Eur od 12.07.2011 do 10.08.2011, čo predstavuje sumu 124,27 Eur, zo sumy 1.340,39 Eur od 11.08.2011 do 11.09.2011, čo predstavuje sumu 107,23 Eur, zo sumy 1.093,09 Eur od 12.09.2011 do 10.10.2011, čo predstavuje sumu 79,25 Eur, zo sumy 970,29 Eur od 11.10.2011 do 10.11.2011, čo predstavuje sumu 75,20 Eur, zo sumy 920,83 Eur od 11.11.2011 do 11.12.2011, čo predstavuje sumu 71,37 Eur, zo sumy 830,79 Eur od 12.12.2011 do 11.01.2012, čo predstavuje sumu 64,39 Eur, zo sumy 781,83 Eur od 12.01.2012 do 09.02.2012, čo predstavuje sumu 56,68 Eur, zo sumy 764,56 Eur od 10.02.2012 do 11.03.2012, čo predstavuje sumu 59,25 Eur, zo sumy 742,39 Eur od 12.03.2012 do 11.04.2012, čo predstavuje sumu 57,54 Eur, zo sumy 723,54 Eur od 12.04.2012 do 10.05.2012, čo predstavuje sumu 52,46 Eur, zo sumy 694,- Eur od 11.05.2012 do 11.06.2012, čo predstavuje sumu 55,52 Eur, zo sumy 627,63 Eur od 12.06.2012 do 10.07.2012, čo predstavuje sumu 45,50 Eur, zo sumy 608,17 Eur od 11.07.2012 do 12.08.2012, čo predstavuje sumu 50,17 Eur, zo sumy 562,04 Eur od 13.08.2012 do 10.09.2012, čo predstavuje sumu 40,75 Eur, zo sumy 524,69 Eur od 11.09.2012 do 02.10.2012, čo predstavuje sumu 28,86 Eur a úrok z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 2.899,07 Eur od 08.11.2010 do 09.12.2010, čo predstavuje sumu 15,29 Eur, zo sumy 2.752,12 Eur od 10.12.2010 do 13.01.2011, čo predstavuje sumu 15,88 Eur,

zo sumy 2.684,60 Eur od 14.01.2011 do 09.02.2011, čo predstavuje sumu 11,95 Eur, zo sumy 2.618,58 Eur od 10.02.2011 do 10.03.2011, čo predstavuje sumu 12,52 Eur, zo sumy 2.578,80 Eur od 11.03.2011 do 11.04.2011, čo predstavuje sumu 13,60 Eur, zo sumy 2.533,22 Eur od 12.04.2011 do 10.05.2011, čo predstavuje sumu 12,11 Eur, zo sumy 2.229,84 Eur od 11.05.2011 do 12.06.2011, čo predstavuje sumu 12,13 Eur, zo sumy 1.903,19 Eur od 13.06.2011 do 11.07.2011, čo predstavuje sumu 9,10 Eur, zo sumy 1.656,97 Eur od 12.07.2011 do 10.08.2011, čo predstavuje sumu 8,19 Eur, zo sumy 1.340,39 Eur od 11.08.2011 do 11.09.2011, čo predstavuje sumu 7,07 Eur, zo sumy 1.093,09 Eur od 12.09.2011 do 10.10.2011, čo predstavuje sumu 5,23 Eur, zo sumy 970,29 Eur od 11.10.2011 do 10.11.2011, čo predstavuje sumu 4,96 Eur, zo sumy 920,83 Eur od 11.11.2011 do 11.12.2011, čo predstavuje sumu 4,71 Eur, zo sumy 830,79 Eur od 12.12.2011 do 11.01.2012, čo predstavuje sumu 4,25 Eur, zo sumy 781,83 Eur od 12.1.2012 do 09.02.2012, čo predstavuje sumu 3,73 Eur, zo sumy 764,56 Eur od 10.02.2012 do 11.03.2012, čo predstavuje sumu 3,90 Eur, zo sumy 742,39 Eur od 12.03.2012 do 11.04.2012, čo predstavuje sumu 3,78 Eur, zo sumy 723,54 Eur od 12.04.2012 do 10.05.2012, čo predstavuje sumu 3,45 Eur, zo sumy 694,- Eur od 11.05.2012 do 11.06.2012, čo predstavuje sumu 3,65 Eur, zo sumy 627,63 Eur od 12.06.2012 do 10.07.2012, čo predstavuje sumu 2,99 Eur, zo sumy 608,17 Eur od 11.07.2012 do 12.08.2012, čo predstavuje sumu 3,30 Eur, zo sumy 562,04 Eur od 13.08.2012 do 10.09.2012, čo predstavuje sumu 2,68 Eur, zo sumy 524,69 Eur od 11.09.2012 do 02.10.2012, čo predstavuje sumu 1,90 Eur a zmenkovú odmenu 1/3 % zmenkovej sumy, teda 9,66 Eur. Návrh bol uplatnený procesným postupom podľa Nariadenia (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie). Svoje zamietavé rozhodnutie odôvodnil súd prvého stupňa zistením, že zmenka má pôvod v spotrebiteľskom vzťahu (§ 52 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka), vychádza z dohody o vyplnení zmenky, ktorá bola neprijateľnou podmienkou (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka) úverovej zmluvy medzi spoločnosťou Y., T. a odporcom, a teda dojednaním neplatným (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka). Povahu dohody o vyplnení zmenky ako neprijateľnej podmienky dovodil súd prvého stupňa zo skutkových zistení získaných vykonaným dokazovaním. Na základe ustanovenia čl. 5 bod 1 Nariadenia rozhodol vo veci bez pojednávania napadnutým rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil.

Proti tomuto rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý žiadal napadnuté rozhodnutie zmeniť a návrhu vyhovieť. Uviedol, že prvostupňový súd vykonal dokazovanie nad rámec oboznámenia predloženej zmenky a toto ďalšie dokazovanie vykonal bez návrhu účastníkov pričom neboli splnené podmienky ustanovenia § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p. pre výnimočné vykonanie nenavrhovaných dôkazov. Toto dokazovanie navyše vykonal súd prvého stupňa výlučne na ťarchu navrhovateľa iba preto, aby získal pre seba dostatočný podklad na zamietnutie návrhu. Došlo tak k porušeniu práva navrhovateľa na spravodlivý súdny proces garantovaný v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Vo veci bolo pritom možné rozhodnúť len na základe predloženej zmenky, z ktorej uplatnené právo vyplýva bez ďalšieho vzhľadom na jej povahu cenného papiera. Pre neexistenciu obrany zo strany odporcu bol tak okresný súd dokonca povinný urobiť a nemohol neexistenciu tvrdení odporcu nahradiť vlastným postupom, pretože tým porušil zásadu kontradiktórnosti súdneho konania. Prvostupňový súd tiež vôbec neuviedol dôvody vykonania iných ako navrhovaných dôkazov. Poukázal na to, že je majiteľom platnej zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Nemá, a na uplatnenie práva zo zmenky ani nepotrebuje mať, žiadne iné informácie či dokumenty súvisiace s inými vzťahmi medzi pôvodným vlastníkom zmenky a jej vystaviteľom. Záväzok zo zmenky je samostatným abstraktným záväzkom a nemožno ho podmieňovať inými skutočnosťami ako sú uvedené na zmenke. Toto prvostupňový súd ignoroval a ustanovenia Zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb. (ďalej len ZZŠ) neaplikoval a nezaoberal sa tak vôbec predmetom sporu. Predovšetkým ignoroval § 17 ZZŠ, podľa ktorého, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. V zmenkových vzťahoch tak odporca nie je oprávnený vznášať voči majiteľovi zmenky tzv. kauzálne námietky z vlastných vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Ak táto obrana nie je dovolená odporcovi, o to menej môže vzísť priamo zo strany súdu. Kauzálne námietky vo všeobecnosti nemôžu byť vznesené zo strany súdu, pretože majú hmotnoprávny charakter a zo strany súdu tak dochádza k porušeniu rovnosti strán sporu. Pre uvedené dôvody tak súd prvého stupňa nemohol vôbec vychádzať z kauzálnych námietok, a pokiaľ na ich základe prijal záver

o neplatnosti zmenky, resp. neopodstatnenosti uplatnenej pohľadávky a neprípustnosti návrhu, nie je tento jeho záver správny. Podľa čl. 4 Nariadenia je pohľadávka neopodstatnená a návrh neprípustný výlučne z dôvodov tam uvedených pričom ani jeden z nich neprichádza v danom prípade do úvahy. Vychádzajúc z rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 22.08.2002 sp. zn. 25 Cdo 1839/2000 mal navrhovateľ za to, že zmenkový záväzok je úplne samostatný a od záväzku, ktorý bol dôvodom jeho vzniku oddelený. Ani pri zabezpečovacej zmenke tak nie je daná jej akcesorická povaha k inému záväzku. Zmenkový záväzok je priamy, bezpodmienečný, nesporný, abstraktný, samostatný a celkom nezávislý aj od zabezpečovanej pohľadávky. Napadnuté rozhodnutie považoval navrhovateľ ďalej aj za prekvapivé a tým spôsobujúce odňatie možnosti konať pred súdom, pretože súd prvého stupňa vychádzal zo zistenia, že odporcovi bol poskytnutý spotrebiteľský úver, i keď túto skutočnosť v konaní nikto netvrdil ani nepreukázal. Navrhovateľ napokon poukázal na to, že nebol správny záver súdu prvého stupňa o neprijateľnosti dohody o vyplňovacom práve, pretože samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. pripúšťal vystavenie blankozmenky na zabezpečenie spotrebiteľského úveru. Na podporu svojich tvrdení citoval rozhodnutie Krajského súdu v Prešove a Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktoré v obdobných veciach prijali závery v prospech odvolacích tvrdení navrhovateľa a konštatovali dôvodnosť obdobných návrhov navrhovateľa. Uvedené dôvody odvolania navrhovateľ právne kvalifikoval podľa ustanovení § 205 ods. 2 písm. b) O.s.p. (iná vada s následkom nesprávneho rozhodnutia vo veci), § 205 ods. 2 písm. a) O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. (odňatie možnosti konať pred súdom) a § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. (nesprávne právne posúdenie veci).

Na odvolanie navrhovateľa podal odporca písomné vyjadrenie prostredníctvom právneho zástupcu, v ktorom uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa považuje za vecne správne, pričom si osvojil všetky závery prvostupňového súdu. Rovnako tak si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania v celkovej výške 286,20 Eur. Poukázal na to, že jednou z náležitostí vlastnej zmenky je aj údaj o platobnom mieste. Vo vlastnej zmenke nemusí byť platobné miesto uvedené, vzhľadom na ust. § 76 ods. 3 ZZŠ, pretože platí nevyrátiteľná domnienka, že miesto vystavenia zmenky, je miestom platobným a zároveň bydliskom vystaviteľa. Uviedol, že v texte vlastnej zmenky, predloženej navrhovateľom je miesto vystavenia zmenky uvedené v Y. P., teda odlišné od miesta splatnosti zmenky, kde je uvedené Y., T., Y. XX, P. ako aj odlišné od miesta uvedenom pri mene vystaviteľa - R. XX. Preto vzhľadom na miesto vystavenia zmenky, ktoré je odlišné od miesta splatnosti zmenky ako aj vzhľadom ku skutočnosti, že pri mene vystaviteľa je miesto odlišné od oboch uvedených miest, považoval zmenku za neplatnú. Neplatnosť zmenky podľa jeho názoru vyplýva priamo zo ZZŠ, pričom sa neprihliada ani na skutočnosť kto túto neplatnosť spôsobil.

Na vyjadrenie odporcu zaslal odpoveď navrhovateľ, ktorý zdôraznil, že predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Uviedol, že predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorá spĺňa všetky formálne aj materiálne náležitosti predpokladané ZZŠ, pričom voči forme a obsahu zmenky zo strany odporcu neboli vznesené žiadne námietky. Bol toho názoru, že odporca vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Nakoľko tak nemôže robiť odporca o to viac na to nie je oprávnený súd. Mal za to, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava pripúšťala používanie blankozmieniek.

Odvolací súd preskúmal vec v zmysle § 212 ods. 1 O.s.p. v medziach odvolania a zistil, že je potrebné napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny. Rozhodol tak bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p., pričom pred rozhodnutím podľa § 213 ods. 2 O.s.p. upovedomil účastníkov konania o možnom použití doposiaľ neaplikovaných ustanovení právneho predpisu (čl. I § 11 ods. 1 a 2 a čl. I § 17 ZZŠ) a umožnil im vyjadriť sa k nemu.

Z obsahu spisu vyplýva, že odporca nevzniesol kauzálne námietky voči uplatnenému zmenkovému nároku. Súčasne je zo spisu zrejmé, že úverovú zmluvu a všeobecné obchodné podmienky, ktoré pre potreby rozhodnutia vykonal ako dôkaz súd prvého stupňa, nenavrhol ako dôkaz žiaden z účastníkov konania. Súd prvého stupňa obstaral tieto listiny z vlastnej iniciatívy z ním vedeného exekučného spisu, ktorý si za tým účelom pripojil. Pred rozhodnutím vo veci upovedomil účastníkov, že tieto dôkazy mieni vykonať k zisteniu okolností kauzy zmenky, listiny im zaslal a poskytol im primeranú lehotu na vyjadrenie sa k týmto dôkazom.

Jedna zo zásadných odvolacích námietok navrhovateľa tkvie v tom, že použitý procesný predpis, v tomto prípade Nariadenie, neumožňuje súdu za určitých procesných okolností (navrhovateľ uvádza nevyjadrenie sa odporcu stanoveným postupom) rozhodnúť inak ako vyhovujúcim rozhodnutím. Tento názor navrhovateľa je principiálne nesprávny. I keď vo všeobecnosti súčasné procesné predpisy civilného sporového konania prenechávajú do značnej miery smerovanie konania v dispozícii účastníka konania (zvyšujúci sa dôraz na dispozitívnosť a kontradiktórnosť konania), súd nie je a nemôže sa stať iba automatom na vytvorenie exekučného titulu vychádzajúcim iba z formálnych náležitostí podkladov rozhodnutia. V akokoľvek formalizovanom procesnom postupe musí súd dbať, aby neprestal byť orgánom ochrany práv. Ani náležitý procesný postup tak nemôže za žiadnych okolností viesť k vydaniu rozhodnutia, ktoré by učinilo vykonateľným nárok založený na takých excesoch, ako je zjavná absolútna neplatnosť právneho úkonu, zneužitie práva, šikanózny výkon práva a podobne. To neznamena, že by zodpovednosť za výsledok sporu nemala byť zásadne na účastníkovi a ani to, že by súd mal nahrádzať jeho pasivitu. Je však potrebné vnímať hranicu, po ktorú môže byť nepriaznivý výsledok sporu odôvodniteľný prístupom účastníka k uplatneniu svojich práv v konaní, ale za ktorou je súd povinný zamedziť tomu, aby svojou autoritou aproboval nežiaduce použitie práva. Toto postavenie súdu ako živého posudzovateľa a nie iba automatu na rozhodnutia je nevyhnutným atribútom právneho štátu a spravidla je vyjadrené v ustanoveniach procesných predpisov stanovujúcich ich základné princípy vychádzajúce z hodnotových základov spoločnosti. V prípade Nariadenia je to jednoduchý odkaz na spravodlivosť ako vodiaci princíp, na ktorý priamo odkazuje v bode 1 preambuly. Nebolo by bolo možné považovať za spravodlivé také rozhodnutie, ktoré by súd vydal napriek závažným principiálnym pochybnostiam o dôvodnosti uplatneného nároku iba preto, že bol dodržaný procesný postup, ktorý sám o sebe dovoľuje uplatnenému nároku vyhovieť. Vzhľadom na to bol súd prvého stupňa aj v procese podľa Nariadenia oprávnený rozhodnúť inak ako vyhovením návrhu, a to aj za situácie absentujúceho vyjadrenia odporcu k návrhu a bol oprávnený aj na vykonanie nenavrhaných dôkazov, pretože boli nevyhnutné pre také rozhodnutie vo veci, ktoré zabránilo aprobovaniu zjavne neprimeraného použitia zmenky. Nebolo možné ponechať bez povšimnutia, že samotná listina navrhovateľom predloženej zmenky obsahuje údaje, z ktorých vznikajú závažné pochybnosti o kvalite kauzálneho vzťahu zmenky, a teda aj pochybnosti, či predložená zmenka, i keď platná, odporcu skutočne zaväzuje k plneniu na jej základe. Je nepochybné, že zmenka bola vydaná na rad spoločnosti Y., T., o ktorej je z verejného registra (obchodný register) zrejme, že je poskytovateľom úverov, a že nie je bankou. Súčasne zmenka obsahuje údaj „číslo zmluvy“ s viacmiestnym číselným údajom, javí sa vystavená v sérii viacerých typovo totožných zmeniek s predtlačným remitentom v osobe spoločnosti Y., T., predtlačným zmenkovým úrokom 0,25 % denne (91,25 % ročne) a súčasne v predtlačí predpokladá rozlišovanie, či je vystaviteľom fyzická osoba nepodnikateľ alebo živnostník (alternatívne uvádza obsah koloniiek ako napríklad rodné číslo/IČO a podobne). Zo samotného obsahu zmenky sa s vysokou pravdepodobnosťou javí, že zmenka sa týka spotrebiteľského vzťahu (§ 52 Občianskeho zákonníka). S uvedenou sumou znalostí získaných zo samotnej zmenky a obchodného registra je potrebné akceptovať danosť objektívnych významných pochybností súdu o použití zmenky v súlade s právom. Odstránenie týchto pochybností bolo nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Preto bol súd prvého stupňa oprávnený vykonať za účelom odstránenia uvedených pochybností ďalšie dokazovanie, a to na základe ustanovenia § 120 ods. 1 in fine O.s.p.. Toto ďalšie dokazovanie však nevykonával na preukázanie tvrdení, ktoré by boli neprípustne dovodzované súdom bez ich pôvodu od účastníkov, ale iba na odstránenie pochybností vyplývajúcich priamo z najvýznamnejšieho dôkazu predloženého navrhovateľom, teda zo zmenky.

Uvedený postup súdu prvého stupňa je v súlade so stanoviskom, ktoré vyplynulo z spoločného zasadnutia občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20.10.2015, podľa ktorého v prípade ak z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

Súčasne spôsob vykonania dokazovania zvolený súdom prvého stupňa zabezpečil účastníkom konania možnosť vyjadriť sa k dôkazom a nedošlo pri ňom k odňatiu možnosti konať pred súdom. Oboznámenie účastníka so zámerom vykonať dokazovanie konkrétnym listinným dôkazom a ku konkrétnej skutočnosti, za súčasného zaslania listinného dôkazu účastníkovi a poskytnutia primeranej lehoty na vyjadrenie, je

ústavne konformný spôsob dokazovania aj bez nariadenia pojednávania, tak ako to konštatuje Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze sp. zn. II. ÚS 499/2012 zo dňa 10.07.2013.

Popri procesných aspektoch konania je druhý zásadný odvolací dôvod založený na povahe uplatneného nároku ako nároku zo zmenky. Teda špecifického nároku vyžadujúceho na jeho preukázanie v zásade len listinu zmenky. Tu navrhovateľ tvrdí, že svoj nárok dostatočne preukazuje platnou zmenkou a opakovane poukazuje na nadobudnutie zmenky indosamentom a jeho účinky vylučujúce voči nemu obranu vychádzajúcu z kauzy zmenky. Dokazovanie ďalších skutočností súdom prvého stupňa považuje preto navrhovateľ za neprípustné.

Z hľadiska skutkového stavu sú pre posúdenie vecnej správnosti výroku napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa podstatné dve skutkové okolnosti. Danosť prevodu zmenky indosamentom a pôvod zmenky v spotrebiteľskom vzťahu. Indosament je tvrdý samotným navrhovateľom a je zrejmý aj zo zmenky. Čo sa týka pôvodu zmenky v spotrebiteľskom vzťahu, k prípustnosti dokazovania tejto skutočnosti sa odvolací súd vyjadril vyššie. Vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, považuje odvolací súd pôvod zmenky v spotrebiteľskom vzťahu za preukázaný, keď postavenie spoločnosti Y., T.. ako dodávateľa, odporcu ako spotrebiteľa, ako aj vystavenie zmenky za účelom zabezpečenia poskytnutého úveru plne zodpovedá obsahu úverovej zmluvy. Medzi spoločnosťou Y., T.. a odporcom teda došlo k dohode o vystavení zmenky, ktorá dala vzniknúť zmenke (zmenková zmluva) a z povahy účastníkov ako dodávateľa a spotrebiteľa je aj táto zmenková zmluva zmluvou spotrebiteľskou (§ 52 Občianskeho zákonníka). Na jej posúdenie je preto nevyhnutné aplikovať ustanovenia § 52 ods. 2 a § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu vystavenia zmenky.

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení ku dňu vystavenia zmenky (14.10.2009), ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení ku dňu vystavenia zmenky (14.10.2009), spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

Východiská právneho postavenia spotrebiteľa principiálne zakotvené v citovaných ustanoveniach vylučujú, aby bolo právne postavenie spotrebiteľa oslabované. K oslabovaniu práv spotrebiteľa nesmie dôjsť nepoužitím právneho predpisu, ktorý je spotrebiteľovi na prospech (§ 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka), ale ani zmluvným vytvorením nerovnováhy v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Zákonné i zmluvné inštitúty, ktoré v iných právnych vzťahoch majú za následok dovolené oslabenie právneho postavenia jednej zmluvnej strany, sú tak v spotrebiteľskej zmluve neprípustné, pokiaľ sú na ťarchu spotrebiteľa. Niet pochýb, že indosament zmenky je práve takým inštitútom, ktorý má účinky významného oslabenia jednej strany zmenkovej zmluvy - pri vlastnej zmenke v zásade oslabenie postavenia zmenkového dlžníka (§ 17 ZZŠ). Na tejto okolnosti napokon podstatnou mierou stavia svoje stanovisko navrhovateľ, keď tvrdí, že práve indosament, na základe ktorého zmenku nadobudol, nedovoľuje, aby boli zohľadnené okolnosti vzniku zmenky. Tento názor je však principiálne nesprávny.

Podľa čl. I § 11 ods. 1 ZZŠ, každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

Podľa čl. I § 11 ods. 2 ZZŠ, ak pojal vystaviteľ do zmenky slová "nie na rad" alebo inú doložku rovnakého významu, možno previesť zmenku len vo forme a s účinkami obyčajného postúpenia (cesie).

Podľa čl. I § 17 ZZŠ, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Z citovaných ustanovení čl. I § 11 ZZŠ vyplýva, že zo zákona je každá zmenka prevoditeľná indosamentom, pokiaľ v nej výslovne nie je uvedený text „nie na rad“. Aj keď teda účastníci pri uzatváraní dohody o použití zmenky - zmenkovej zmluvy, prevoditeľnosť zmenky indosamentom nedohodnú,

nastáva zo zákona. V zmysle citovaných ustanovení čl. I § 17 ZZŠ má potom indosament zmenky tie účinky, že žalovaný zo zmenky, v tomto prípade spotrebiteľ, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Indosamentom zmenky sa tak spotrebiteľ ako zmenkový dlžník dostáva do situácie, že sa nemôže dovolávať zákonnej ochrany svojich práv ako slabšej zmluvnej strany v spotrebiteľskom vzťahu (napríklad poukazom na neprijateľné zmluvné podmienky v spotrebiteľskej zmluve, ktoré sa mohli premietnuť do zmenkovej sumy a podobne), ibaže by preukázal, že majiteľ zmenky pri jej nadobúdaní konal vedome na jeho škodu, čo môže byť veľmi ťažké, prakticky nemožné.

Zákon však súčasne umožňuje, aby účastníci v zmenkovej zmluve, prevoditeľnosť zmenky indosamentom vylúčili (§ 11 ods. 2 ZZŠ), čo by malo za následok, že spotrebiteľ ako zmenkový dlžník bude mať v prípade prevodu zmenky zachované námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom zmenky. Ustanovenie § 11 ods. 2 ZZŠ umožňujúce vylúčiť prevoditeľnosť indosamentom tak predstavuje práve také ustanovenie, ktoré je na prospech spotrebiteľa a v zmysle § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa preto v prípade zmenky vychádzajúcej zo spotrebiteľského vzťahu a vystavenej spotrebiteľom musí ako spotrebiteľovi prospešnejšie použiť vždy. Porušenie tohto zákonného príkazu zakladá rozpor zmenkovej zmluvy so zákonom a tým jej neplatnosť podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

Nevylúčenie prevoditeľnosti zmenky, ktorá sa týka spotrebiteľského vzťahu a z ktorej je zmenkovým dlžníkom spotrebiteľ, indosamentom podľa § 11 ods. 2 ZZŠ je porušením povinnosti použiť v spotrebiteľskom vzťahu vždy takú právnu úpravu, ktorá je na prospech spotrebiteľa (§ 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka), čo zakladá neplatnosť zmenkovej zmluvy (kauzy zmenky) podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor so zákonom.

Principiálne rovnaký právny záver vyplýva aj z rozsudku Vrchného soudu v Prahe sp. zn. 9 Cmo 122/2013 zo dňa 29.04.2013 (Právní rozhledy 13-14/2013, str. 508, tiež www.beck-online.cz), na závery ktorého odkazuje aj Ústavný súd Českej republiky vo svojom náleze sp. zn. IV. 457/2010 zo dňa 18.07.2013 (www.nalus.usoud.cz), v ktorom sa zaoberal problematikou indosovaných zmeniek v spotrebiteľských vzťahoch.

Pre zamietavé rozhodnutie o uplatnenom nároku navrhovateľa tak nebolo potrebné zaoberať sa otázkami parametrov úveru, ktorý predložená zmenka zabezpečovala, ani povahou dohody o vyplňovacom práve ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, či otázkou súladu sumy uplatnenej zo zmenky s limitmi podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Uplatnený nárok nemožno priznať už preto, že vychádza zo zmenky vystavenej spotrebiteľom bez toho, aby bola pri dohode o použití zmenky, teda pri uzatváraní zmenkovej zmluvy vylúčená prevoditeľnosť tejto zmenky indosamentom. Rozhodne sa nejedná o vylúčenie použitia zmenky v spotrebiteľskom vzťahu, ako na to poukazuje navrhovateľ argumentujúc výslovnou úpravou jej použitia v zákone o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z.. Tu prijaté závery iba zohľadňujú, že na špecifické postavenie spotrebiteľa je potrebné prihliadať v akomkoľvek právnom vzťahu, čo navrhovateľom citované rozhodnutia Krajských súdov Banská Bystrica a Prešov, ktoré boli o obdobnom nároku navrhovateľa vydané v jeho prospech opomínajú a zmenkové právo používajú izolovane bez zohľadnenia špecifického postavenia účastníkov zmenkového vzťahu.

Na základe týchto záverov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods.1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p..

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p., kedy odporcovi, ktorý bol v odvolacom konaní procesne úspešný a trovy odvolacieho konania si riadne uplatnil, bola priznaná náhrada trov odvolacieho konania voči neúspešnému navrhovateľovi vo výške 286,20 Eur, a to za dva úkony právnej služby (porada s klientom zo dňa 07.11.2014 trvajúca 1 hod. a 30 min., vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 10.11.2014) podľa ust. § 13a

ods. 1 písm. b), c) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. - t. j. vo výške 222,42 Eur + 20 % DPH, k tomu príslušný režijný paušál vo výške 2x 8,04 Eur + 20 % DPH podľa ust. § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z..

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.